

teré pro zákonné výživné připouštějí převod a zabavení čák a nároků, z pojištění plynoucích, poněvadž těmito ustanoveními podmínka osobního požadování nároku pojištěncem vyloučena nebyla. Pokud tedy pojištěnec neprojevil určité vůle vůči pojišťovně (výraz »uplatnit«), že žádá výplatu pojišťovacích premií (premiových rezerv), nelze nárok tento proti pojišťovně realizovati a nemůže do té doby býti ani předmětem postupu nebo zájmu a nepřechází ani na dědice. Nemůže proto ani žalobkyně jako vymáhající věřitelka, které byl sporný nárok exekucí k vybrání přikázán, svým prohlášením nahraditi zákonem výslovně požadovaný osobní projev pojištěncův, ježto by se to přičilo jasnému předpisu zákona. Práva, která dovolání vyvozuje pro žalobkyni z ustanovení Šu 308 ex. ř., nemohou se vztahovati na případ, v němž možnost realizace nároku jest závislou, ano přímo podmíněnou dřívějším osobním uplatněním (požádáním) nároku dlužníkem, jako v případě tomto, v němž zákon zajišťuje v zájmu veřejném sociální ochranu nárokům pojištěncovým proti újmám, které by mu mohly býti způsobeny zásahem osob třetích do jeho ryze osobního práva, kdyby směly bez jeho vůle samy požádati o vrácení pojistných premií (premiových rezerv). Bylo-li v tomto případě zjištěno, že oprávněný pojištěnec Alois S. dosud svého nároku na výplatu premií (rezerv) neuplatnil, není tu zákonného předpokladu pro vymáhání nároku na vrácení jejich proti žalovanému pensijnímu ústavu a odvolací soud posoudil s právního hlediska věc bezvadně, potvrdiv rozsudek první stolice, žalobu pro tentokráte zamítající.

Čís. 4791.

Vypořádání poměru mezi majitelem pivovaru a podsudím, přestal-li majitel pivovaru před časem pivo vařit.

(Rozh. ze dne 10. března 1925, Rv I 166/25.)

Smlouvou z roku 1923 zadal žalobce žalovanému na tři roky svůj hostinec do výčepnictví tak, že část zisku na pivě měl obdržeti žalobce, část žalovaný. Nájemné v určité výši nebylo smluveno ani za byt, ani za hostinské místnosti. Ujednáno bylo, že žalobce má dodávati žalovanému pivo výhradně ze svého pivovaru v S. po 150 Kč za 1 hl a že ho bude žalovaný prodávati po 200 Kč za 1 hl. Žalobce přestal napotom vařiti ve svém pivovaru v S. a nabízel se dodávati žalovanému pivo j-ské. Žalovaný však nadále odebíral pivo z pivovaru v T. a neplatil z něho žalobci ničeho. Žalobě, domáhající se zrušení smlouvy ohledně výčepu piva, vyklizení bytu a hostinských místností a náhrady škody, ježto žalobce neodebíral od žalobce pivo j-ské, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil ohledně zrušení nájemní smlouvy a vyklizení bytu a hostinských místností rozsudek prvního soudu, jinak dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Dovolání žalobcovu, pokud vytýká rozsudku soudu prvé stolice nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čis. 4 c. ř. s.), nelze upřítí částečné oprávnění. Oba nižší soudy zjistily, že žalobce zadal žalovanému svůj hostinec čis. 5 v S. do výčepnictví, totiž, že část zisku z vyčepovaného piva měl obdržeti žalobce, a že nájemné v určité výši za užívání hostince nebylo smluveno. Z tohoto zjištění dospěly nižší soudy ku správnému závěru, že nejde o smlouvu nájemní (pachtovní) ve smyslu Šu 1090 a násl. obč. zák., jak mínil žalovaný, nýbrž o zvláštní druh smlouvy námezdní po rozumu Šu 1152 a násl. obč. zák., na kterémž stanovisku stojí žalobce. Nehledíc k tomuto zásadnímu rozporu co do právního pojetí smlouvy, rozcházejí se strany v podrobnostech vlastně jen v tom, že žalovaný tvrdí, že byl povinen odebírat od žalobce jen pivo S-ské, kdežto žalobce trvá na tom, že byl oprávněn dodávati žalovanému také jiný druh piva. Co do této otázky zjistil odvolací soud, že se strany smluvily jen na pivo S-ském, které měl žalobce dodávati žalovanému z pivovaru, jím zpachtovaného, a to jeden hektolitr po 150 Kč, žalovaný pak měl pivo prodávati po 200 Kč, takže rozdíl byl jeho výdělkem. Tímto zjištěním jest dovolací soud vázán. A tu jest rozhodnouti otázku, jež jest vlastně jádrem sporu, jaký má význam pro trvání smlouvy mezi stranami nesporná okolnost, že žalobce přestal vařiti a žalovanému dodávati pivo S-ské. Bylo-li odvolacím soudem zjištěno, že byl žalobce povinen k dodávce výhradně jen piva S-ského, porušil žalobce nepochybně smlouvu, přestav žalovanému dodávati toto pivo, neboť žalovaný nemusil se spokojiti s pivem jiným. Šlo by tedy v podstatě o jednostranné předčasné zrušení smlouvy, ujednané na tři roky (§ 1162 obč. zák.), které by bylo nepochybně účinným, kdyby byl žalobce přestal vyráběti a žalovanému dodávati S-ské pivo z důležitých důvodů. V tom směru nižší soudy neučinily žádného zjištění, ač žalobce uvedl, že pro zastaralé zařízení pivovaru mohl vyráběti pivo jen tak špatné jakosti, že s jiným pivem v kraji nemohlo soutěžiti a že si proto zařídil sklad piva j-ského a č-ského, jež byl ochoten žalovanému dodávati. Kdyby toto tvrzení žalobcovo bylo prokázáno, byl by tu nepochybně důvod nemožnosti plnění (§ 1447 obč. zák.), který by měl v zápětí zrušení smlouvy a tím by byl dán zajisté také důležitý důvod předčasného jejího rozvázání (§ 1162 obč. zák.). Ale i kdyby byl žalobce přestal dodávati žalovanému pivo s-ské bezdůvodně, neopravňovalo by to ještě žalovaného, by s obejitím žalobce odebíral a v jeho hostinci čepoval pivo jiného původu, jmenovitě t-ské (ač mu žalobce nabízel náhradou pivo j-ské) a aby žalobci za používání hostince se vším příslušenstvím pranic neplatil. Tím porušil žalovaný smlouvu také se své strany, neboť právě tak, jako nemohl žalobce nutiti žalovaného, aby čepoval jiné pivo, než s-ské, nemůže žalovaný nutiti žalobce, aby dovolil čepovati ve svém hostinci konkurenční pivo t-ské a aby mu ponechal celý hostinec bez jakékoliv úplaty. Porušily-li však smlouvu obě smluvní strany, nemůže se jí žádná ve svůj prospěch dovolávati, naopak může se každá z nich domáhati jejího zrušení, aniž by tím ovšem byl dotčen případný nárok

obou smluvníků na náhradu škody ve smyslu §u 1162 c) obč. zák. Uvésti jest ještě, že nebylo třeba, by žalobce dával žalovanému dodatečnou lhůtu k plnění dle §u 918 obč. zák. s pohružkou, že by jinak od smlouvy odstoupil. Této výhody může se domáhati jen strana věrná smlouvě. Žalovaný však hned od počátku, usiluje o změnu smlouvy ve smlouvu pachtovní, odepřel jakoukoliv úplatu dle vyčepovaného piva, odepřel odebíratí pivo j-ské náhradou mu nabízené, trváje stále jen na dodávce piva s-ského, ač věděl, že žalobce pivo toto již nevyrábí. Za těchto okolností byla by tedy dodatečná lhůta bezvýznamnou formalitou. Nelze také sdíleti názor odvolacího soudu, že měl žalobce dáti žalovanému půlletní výpověď. Po zákonu toho třeba nebylo a smluvního ujednání v tomto bodu žádná strana netvrdila. Z obsahu dopisu ze dne 18. února 1923, předloženého žalobcem, o němž žalovaný tvrdil, že jej nedostal a jehož pravost popřel, nelze nikterak usuzovati na smluvní ujednání půlletní výpovědi a jest opačný skutkový předpoklad odvolacího soudu v rozporu s přednesem stran tudíž i se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.). Z toho co bylo uvedeno plyne, že nárok žalobcův na zrušení smlouvy jest odůvodněn a bylo proto napadený rozsudek co do této části žalobního nároku změnití a obnoviti rozsudek soudu procesního. Jinak tomu jest co do žalobcem uplatňované náhrady škody. Jest sice nepochybné, že žalobce není povinen ponechati svůj hostinec žalovanému zcela bez úplaty, leč nárok jeho na náhradu, tak jak jest v žalobě vymáhán, nemá podkladu. Žalobce tvrdí, že, kdyby byl žalovaný odebíral od něho pivo j-ské, byl by vyzískal na hektolitru 40 Kč, a vypočítává celkový ušlý zisk dle množství t-ského piva, jež žalovaný svémocně, proti jeho vůli v určité době odebral a vyčepoval. Bylo-li však zjištěno, že byl žalovaný povinen odebíratí jen pivo s-ské a že se výdělek žalobcův řídil jen dle odběru tohoto piva a že žalobce sám přestal toto pivo dodávati, nelze bráti za základ povinnosti žalovaného k náhradě ušlý zisk při pivě jiného původu (j-ského) dle odbytu opět jiného druhu piva (t-ského), neboť spotřeba vzhledem k různé jakosti a oblíbě uvedených tří druhů piva mohla býti jiná. Nestačí tedy základ výpočtu škody v žalobě k bezpečnému posouzení nároku žalobcova, nehledíc ani k tomu, že na zásadně oprávněný nárok žalobcův na náhradu škody nemusí zůstatí bez vlivu i případný protinárok žalovaného (§ 1162 obč. zák.).

Čís. 4792.

Zmocnění, by zmocněnec provedl vše, co uzná za potřebné k hájení práv a zájmů zmocnitele, nenahrazuje zvláštního zmocnění podle §u 1008 obč. zák. Pod ustanovení §u 1008 obč. zák. spadá též smír za řízení dle zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. Dohoda za vyvlastňovacího řízení dle tohoto zákona nemusí se týkati právě toho pozemku, o jehož vyvlastnění bylo původně zažádáno.

(Rozh. ze dne 10. března 1925, Rv I 214/25.)

Žalobce zažádal u okresní politické správy o vyvlastnění pozemku č. k. 39/1, náležejícího žalovanému, dle zákona o stavebním ruchu. Za